

Ve Štrasburku dne 12.3.2013
COM(2013) 126 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Příprava na evropské volby konané v roce 2014: posílení jejich demokratického a
efektivního průběhu**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Příprava na evropské volby konané v roce 2014: posílení jejich demokratického a efektivního průběhu

1. ÚVOD

Evropské volby konané v roce 2014 budou prvními volbami od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost. Budou o to důležitější, neboť Evropská unie je nyní v důležité fázi cesty ke skutečné hospodářské a měnové unii, jejímž základním kamenem je demokratická legitimita.

Lisabonská smlouva posílila demokratické základy Unie. Posiluje úlohu občana EU jakožto politického činitele v EU¹ tím, že vytváří pevnou vazbu mezi občany, výkonem jejich politických práv a demokratickým životem Unie². Vyzdvihla úlohu Evropského parlamentu jakožto zastupitelského demokratického shromáždění Unie. Zavedením občanské iniciativy navíc dává Lisabonská smlouva občanům EU možnost, aby se příměji a plně podíleli na demokratickém životě Unie³.

Úkolem Evropské komise je stávajících ustanovení Lisabonské smlouvy plně využívat k dalšímu posilování transparentnosti a evropského rozměru evropských voleb, a posilovat tak demokratickou legitimitu rozhodovacího procesu EU a přibližovat systém občanům Unie. To platí zejména s ohledem na opatření požadovaná na úrovni EU k řešení finanční krize a krize státních dluhů. Může to též sloužit jako odrazový můstek pro další reformy Smluv, které by posílily základ Evropské unie jakožto demokratické organizace.

Občané jsou na úrovni Unie přímo zastoupeni v Evropském parlamentu⁴. Zaměření na občany se promítá i do nové definice poslanců Evropského parlamentu jakožto „zástupců občanů Unie“⁵, nikoli pouze jako „zástupců lidu států sdružených ve Společenství“⁶. V témže duchu Lisabonská smlouva dává větší pravomoci Evropskému parlamentu tím, že upevňuje jeho úlohu plnoprávného zákonodárce spolu s Radou. Evropský parlament nyní rozhoduje o velké většině právních předpisů EU, má stejnou pravomoc rozhodovat o celkovém rozpočtu EU jako Rada a jeho souhlas je požadován k přijetí víceletého finančního rámce.

Ve své zprávě z roku 2010, v níž hodnotí výsledky evropských voleb v roce 2009⁷, Komise posuzovala implementaci právních předpisů EU, volební účast i informovanost občanů o volbách a jejich volebních právech. Ve zprávě o občanství EU za rok 2010 „*Odstranit*

¹ V čl. 10 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) se stanoví: „Každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejbližše občanům.“

² Hlava II SEU začleňuje občanství EU do ustanovení o demokratických zásadách (článek 9 SEU) a posiluje vazbu mezi občanstvím a demokracií (články 10 a 11 Smlouvy o EU).

³ V čl. 11 odst. 4 SEU se stanoví, že „nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv“.

⁴ Ustanovení čl. 10 odst. 2 SEU.

⁵ Ustanovení čl. 14 odst. 2 SEU.

⁶ Článek 189 Smlouvy o založení Evropského společenství.

⁷ KOM(2010) 605 v konečném znění – Zpráva o volbě členů Evropského parlamentu (akt z roku 1976 ve znění rozhodnutí 2002/772/ES, Euratom) a o účasti občanů Evropské unie ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě bydliště (směrnice 93/109/ES).

*překážky pro výkon práv občanů EU*⁸ zdůraznila potřebu zvýšit informovat občanů EU o evropských volbách, o jejich právech a o dopadu politik EU na jejich každodenní život. Rovněž zdůraznila, že je třeba řešit nedostatky v uplatňování společných demokratických zásad evropských voleb a odstranit překážky, které brání občanům v plném rozsahu vykonávat volební práva.

S ohledem na posílenou úlohu a pravomoci Evropského parlamentu je důležité, aby byl proces volby jeho členů posilován a zdůrazňován.

Předseda Evropské komise José Manuel Barroso ve svém projevu o stavu Unie 2012⁹ vyzval k dokončení prohloubené a skutečné hospodářské unie na základě politické unie a zdůraznil, že „důvěryhodnost a udržitelnost hospodářské a měnové unie závisí v konečném důsledku na institucích a politické struktuře, která je představuje. Hospodářská a měnová unie proto vyvolává otázku politické unie a evropské demokracie, jež ji musí podporovat“. Předseda Barroso oznámil, že Komise se zavazuje přijmout konkrétní kroky vedoucí ke vzniku politické unie, k vytvoření evropského veřejného prostoru a k formulování dalších myšlenek, jak učinit Evropskou unii otevřenější a demokratičtější, až nastane čas k zahájení debaty před evropskými volbami v roce 2014.

Komise ve svém sdělení z 28. listopadu 2012 nazvaném „*Návrh prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unie: zahájení evropské diskuse*“¹⁰ o „posílené demokratické legitimitě a odpovědnosti“ uvažuje jako o nezbytné součásti reformy Evropské unie. Jak bylo rovněž zdůrazněno ve zprávě „*Směrem ke skutečné hospodářské a měnové unii*“, kterou vypracoval předseda Evropské rady v úzké spolupráci s předsedou Komise, předsedou Eurogroup a prezidentem Evropské centrální banky¹¹, jsou demokratická legitimita a odpovědnost pro skutečnou hospodářskou a měnovou unii nutností.

Na všech úrovních v Evropě probíhá dialog o budoucnosti Evropy. Zahrnuje řadu občanských dialogů mezi evropskými a národními politiky a občany, které probíhají v rámci Evropského roku občanů¹². Za většinou myšlenek, které se zrodily v rámci procesu, stojí potřeba silné vazby mezi EU a jejími občany.

Integrace a legitimita se musí vyvíjet souběžně. Důsledkem větší institucionální integrace, kterou Evropská unie potřebuje, aby mohla reagovat na stávající celosvětové problémy, je větší demokracie. V tomto ohledu existuje naléhavá potřeba posílit vazby mezi občany EU a demokratickým procesem Unie.

Toto sdělení reaguje na závazek předsedy Barrosa, kterým je v první řadě prohloubit panevropskou diskusi a posílit evropský rozměr evropských voleb, a jeho cílem je nastinit iniciativy Komise, které občanům usnadní účast v evropských volbách konaných v roce 2014 a zaručí dodržování demokratických zásad těchto voleb. Sdělení doprovází doporučení, jehož cílem je podpořit demokratický a efektivní průběh evropských voleb¹³.

⁸ KOM(2010) 603 v konečném znění.

⁹ 12. září 2012, plenární zasedání Evropského parlamentu, Štrasburk, k dispozici na <http://ec.europa.eu/soteu2012/>.

¹⁰ COM(2012) 777 final/2.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf.

¹² http://ec.europa.eu/european-debate/index_en.htm.

¹³ C(2013)1303 final.

2. POSÍLENÍ DEMOKRATICKÉHO PRŮBĚHU EVROPSKÝCH VOLEB

Občané EU si důležitost evropských voleb jakožto prostředku zapojení se do demokratického života Unie celkově uvědomují. Neuvědomují si však, jaký dopad mají tyto volby na jejich každodenní život a jaké politické volby mají k dispozici, a to má na účast v evropských volbách negativní vliv.

- *Téměř šest občanů EU z deseti se domnívá, že účast v evropských volbách je nejlepším způsobem, jak zajistit, aby se o jejich názorech dozvěděli představitelé EU s rozhodovací pravomocí¹⁴.*
- *Více než sedm občanů EU z deseti zastává názor, že pokud by politické strany ve svých materiálech ke kampaním uváděly, ke které evropské politické straně jsou přidruženy, byla by volební účast větší¹⁵.*
- *Více než osm občanů EU z deseti prohlašuje, že jejich motivaci k účasti v evropských volbách by podpořilo, kdyby měli k dispozici více informací o programech a cílech kandidátů a stran v Evropském parlamentu, o dopadu EU na jejich životy a o volbách samotných¹⁶.*
- *Šest občanů EU z deseti, kteří se zúčastnili veřejné konzultace, by k účasti motivoval politický program, který by zlepšoval jejich každodenní život, dále program na podporu ekonomiky EU a program odstraňující sociální rozdíly v EU¹⁷.*

Z výše uvedeného průzkumu vyplývá, že občané EU projevují o smysluplné rozhodování v evropských otázkách s přímým dopadem na jejich životy zřejmý zájem. V této souvislosti se zdá, že převaha národně orientovaných témat, která zastihují témata významná pro EU, má na volební účast v evropských volbách negativní dopad. Jak ve svém projevu o stavu Unie 2012 uvedl předseda Barosso, politická diskuse probíhá velmi často jen mezi národními politickými stranami. Ve výsledku tak mezi politickými stranami na vnitrostátní úrovni a evropskými politickými stranami vzniká skutečný rozpor.

Aby mohlo být propojení mezi politickými procesy na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU lépe prezentováno, je třeba, aby byly vazby mezi hlavními zúčastněnými subjekty pro občany zřetelnější. Prostředkem, jak toho přímo dosáhnout, je posílení a větší zviditelnění evropských politických stran.

Spojenci mezi politikami EU a občany mohou nejlépe zajistit evropské politické strany, jež působí nadnárodně a jejichž hlavním úkolem je tlumočit hlasy občanů na evropské úrovni. Lisabonská smlouva přiznává v tomto smyslu politickým stranám na evropské úrovni klíčovou úlohu, neboť mají „přispívat k utváření evropského politického vědomí a k vyjadřování vůle občanů Unie“¹⁸.

Ve snaze umožnit evropským politickým stranám plnění jejich úkolu přijala Komise návrh nařízení o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací¹⁹. Cílem návrhu je zajistit, aby evropské politické strany byly viditelnější a jejich financování bylo pružnější, transparentnější a efektivnější.

¹⁴ Eurobarometr Evropského parlamentu EB/EP 77.4, „Dva roky do evropských voleb v roce 2014“, Brusel, 20. srpna 2012.

¹⁵ Bleskový průzkum Eurobarometr 364 o volebních právech občanů EU, práce v terénu v listopadu 2012.

¹⁶ Taktéž.

¹⁷ Veřejná konzultace „Občané EU — vaše práva, vaše budoucnost“, kterou Komise vedla v období od května od září 2012 v souvislosti se Zprávou o občanství za rok 2013.

¹⁸ Ustanovení čl. 10 odst. 4 SEU a čl. 12 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie.

¹⁹ COM(2012) 499 final.

Daný návrh rovněž požaduje, aby evropské politické strany v souvislosti s volbami přijaly veškerá vhodná opatření k tomu, aby informovaly občany Unie o spojení mezi vnitrostátními politickými stranami a kandidáty a evropskými politickými stranami²⁰.

Aby se více zdůraznila vazba mezi evropskými stranami a vnitrostátními stranami, doporučuje Komise, aby své přidružení k evropským politickým stranám uváděly i vnitrostátní politické strany.

Vytvoření viditelné vazby mezi vnitrostátními stranami, kterým občané EU odevzdávají své hlasy, a evropskými politickými stranami, k nimž jsou vnitrostátní strany přidruženy, by mělo značný dopad na transparentnost rozhodovacího procesu v EU. Větším zviditelněním evropských politických stran v rámci celého volebního procesu, kampaní počínaje a odevzdáváním hlasů konče, by se zvýšila odpovědnost politických stran účastnících se evropského volebního procesu a zlepšila důvěra voličů v tento proces. Občané by si více uvědomili, jaké má z evropského hlediska odevzdání hlasu vnitrostátní straně následky.

Je důležité, aby členské státy v rámci svých volebních systémů podporovaly a usnadňovaly informování voličů o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám. Vnitrostátní politické strany, které se evropských voleb účastní, by zároveň před volbami měly zveřejnit, ke kterým evropským politickým stranám jsou přidruženy.

V současné době probíhají volby do Evropského parlamentu v různých členských státech v různé dny. Tím vzniká dojem, že evropské volby jsou především volbami vnitrostátními, a pocit, že jsou společným úsilím, se dostává do pozadí. Společnou účast občanů celé Unie v rámci zastupitelské demokracie, která je základem EU, by lépe vyjádřil jednotný evropský volební den, kdy by se volební místnosti uzavíraly ve stejnou dobu.

Členské státy by se měly dohodnout na společném dni pro volby do Evropského parlamentu a volební místnosti by měly být uzavřeny ve stejnou dobu.

3. VĚTŠÍ VAZBA MEZI HLASY OBČANŮ EU A VOLBOU PŘEDSEDY KOMISE

Lisabonská smlouva posiluje úlohu Evropského parlamentu a jeho odpovědnost vůči Komisi: Evropský parlament volí předsedu Komise na základě návrhu Evropské rady, který musí zohledňovat výsledky evropských voleb²¹.

Předseda Komise je představitelem výkonného orgánu EU a jeho volba by měla respektovat jasná pravidla. Každá politická strana by v rámci volebního procesu měla sdělit, kdo je jejím kandidátem na předsedu Komise.

V souladu se Smlouvou by při výběru předsedy Komise měly být rozhodujícím kritériem výsledky evropských voleb²².

²⁰ Viz čl. 17 odst. 3 návrhu nařízení.

²¹ Podle čl. 17 odst. 7 SEU: „S přihlédnutím k volbám do Evropského parlamentu a po náležitých konzultacích navrhne Evropská rada kvalifikovanou většinou Evropskému parlamentu kandidáta na funkci předsedy Komise. Tohoto kandidáta zvolí Evropský parlament většinou hlasů všech svých členů.“ V prohlášení č. 11 k čl. 17 odst. 6 a 7 Smlouvy o Evropské unii se uvádí, že Evropský parlament a Evropská rada mají společnou odpovědnost za hladký průběh postupu vedoucího k volbě předsedy Evropské komise a že v tomto rámci vedou nezbytné konzultace.

²² Viz poznámka pod čarou 21.

Každý druhý občan tvrdí, že by ho k účasti na evropských volbách v roce 2014 mohlo více motivovat, kdyby významná politická spojení navrhovala svého kandidáta na funkci předsedy Evropské komise na základě společného programu²³.

Předseda Barroso ve svém projevu o stavu Unie 2012 uvedl, že „k prohloubení panevropské politické diskuse by významným způsobem přispělo, kdyby evropské politické strany představily v rámci voleb do Evropského parlamentu v roce 2014 své kandidáty na pozici předsedy Komise. [...] Jednalo by se o rozhodující krok, který by dále osvětlil možnost evropských preferencí vyplývajících z těchto voleb.“

Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 22. listopadu 2012 o volbách do Evropského parlamentu v roce 2014²⁴ naléhavě vyzýval evropské politické strany, aby nominovaly kandidáty na předsednictví Komise, přičemž očekával, že tito kandidáti budou mít vůdčí úlohu v parlamentní volební kampani a to především díky tomu, že osobně představí svůj program ve všech členských státech Unie. Evropský parlament dále zdůraznil, že je důležité posílit politickou legitimitu jak Parlamentu, tak Komise tím, že volby do těchto orgánů budou ve větší míře provázány s výběrem voličů.

Sdělení Komise ze dne 28. listopadu 2012 nazvané „Návrh prohloubené a skutečné HMU: zahájení evropské diskuse“²⁵ hovoří o nominaci kandidátů na post předsedy Komise politickými stranami v souvislosti s evropskými volbami v roce 2014 jako o jednom z významných kroků, aby se prosadil vznik skutečné evropské politické sféry.

Oznámí-li evropské politické strany a vnitrostátní politické strany v rámci evropských voleb své nominace na funkci předsedy Komise a kandidátův program, vytvoří se konkrétní a viditelná vazba mezi kandidátem do Evropského parlamentu, kterému své hlasy odevzdávají přímo občané EU, a kandidátem na předsedu Komise podporovaným jeho stranou.

To by občanům EU umožnilo lépe pochopit, kterého kandidáta na předsedu Komise svým hlasem nakonec podpoří. Tím by se zvýšila legitimita předsedy Komise a obecněji i demokratická legitimita celého rozhodovacího procesu EU. Mohlo by to rovněž přispět ke zvýšení účasti v evropských volbách, a to posílením vazby mezi volbou zástupců občanů a procesem výběru a volby hlavy evropské výkonné moci. Konají-li se volby do Kongresu ve Spojených státech amerických ve stejném roce jako prezidentské volby, účastní se voleb více lidí než v mezidobí, kdy je volební účast jen kolem 40 %.

K přijímání informovaných rozhodnutí voličů přispívají média. Vnitrostátní politické strany by měly tento způsob využívat při poskytování informací o svých kandidátech a programech v prostředí podporujícím pluralitu sdělovacích prostředků a otevřenou demokratickou debatu v souladu s článkem 11 Listiny základní práv Evropské unie.

4. POSÍLENÍ EFEKTIVNÍHO PRŮBĚHU EVROPSKÝCH VOLEB PŘI SOUČASNÉM SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽE PRO ČLENSKÉ STÁTY

Podle právních předpisů EU má občan EU mající bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v

²³ Průzkum Eurobarometr EB/EP 77.4 ze dne 20. srpna 2012, viz citace výše.

²⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. listopadu 2012 o volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 (2012/2829(RSP)).

²⁵ COM(2012) 777 final/2.

členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu²⁶.

Aby byla zaručena legitimita evropských voleb, stanoví směrnice 93/109/ES postupy, jejichž cílem je, aby občané EU nemohli volit ani být voleni v týchž volbách ve svém členském státě původu a zároveň v členském státě bydliště²⁷.

Zpráva Komise o evropských volbách v roce 2009²⁸ poukázala na problémy ve fungování těchto postupů. Jak uvádí i zpráva o občanství EU za rok 2010²⁹, mohou tyto postupy často vytvářet vnitrostátním správám zbytečnou byrokratickou zátěž, která neodpovídá stávajícímu rozsahu problému vícenásobného hlasování a vícenásobného kandidování. Komise proto oznámila, že má v úmyslu tyto postupy zjednodušit (opatření č. 19 zprávy o občanství EU za rok 2010).

Na základě konzultací s vnitrostátními odborníky na problematiku voleb připravila Komise pro vnitrostátní volební orgány doporučení k různým aspektům mechanismu bránícího vícenásobnému hlasování. Doporučení mechanismus zjednodušují a zajišťují jeho větší účinnost proti zneužití.

V doporučení, které přijala spolu s tímto sdělením, členským státům zejména navrhuje, aby:

- v každém členském státě zřídily jediný kontaktní orgán pro hladkou výměnu údajů s ostatními členskými státy;
- při výměně údajů braly ohled na rozdíly v harmonogramu volebního procesu jednotlivých členských států;
- poskytovaly doplňující osobní údaje, které mohou být nezbytné za účelem efektivnější identifikace voličů EU zapsaných na seznamech voličů jejich členského státu bydliště.

Vzhledem k tomu, že jsou tato doporučení zveřejněna s dostatečným předstihem před příštími evropskými volbami, mohou významnou měrou přispět k lepšímu fungování mechanismu zabráňujícího zneužívání, neboť jej zefektivňuje a snižuje administrativní zátěž.

²⁶ Ustanovení čl. 22 odst. 2 SFEU a směrnice Rady 93/109/ES ze dne 6. prosince 1993, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státními příslušníky (Úř. věst. L 329, 30.12.1993, s. 34).

²⁷ Mechanismus spočívá ve výměně údajů mezi členskými státy o občanech EU, kteří jsou zapsáni do seznamu voličů nebo kandidátů ve svém státě bydliště. Na základě údajů zaslaných členským státem bydliště musí členský stát původu příslušné občany vyškrtnout ze svého seznamu voličů (nebo jim jiným způsobem zabránit ve zvolení nebo v hlasování).

²⁸ KOM(2010) 605 v konečném znění.

²⁹ KOM(2010) 603 v konečném znění.

5. ODSTRAŇOVÁNÍ PŘEKÁŽEK, KTERÉ OBČANŮM EU BRÁNÍ VE VÝKONU VOLEBNÍHO PRÁVA, A DODRŽOVÁNÍ SPOLEČNÝCH ZÁSAD EU

5.1. Prosazování volebních práv občanů EU, kteří pobývají v jiném než vlastním členském státě

Ve zprávě o občanství EU za rok 2010³⁰ Komise zdůraznila, že je třeba zajistit, aby byla volební práva občanů EU v členském státě, v němž tito občané žijí, vykonávána v plném rozsahu v celé EU (opatření č. 18).

Komise zaznamenala, že některé členské státy požadují po občanech EU z jiného členského státu EU pro zapsání do seznamu voličů splnění podmínek, jež přesahují rámec podmínek stanovených pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu ve směrnici 93/109/ES. Mezi takové další podmínky patří například vlastnictví vnitrostátního dokladu totožnosti a povinnost obnovovat registraci pro každé evropské volby. Komise rovněž konstatovala, že některé členské státy pravděpodobně neadekvátně informují občany z jiného členského státu EU o jejich právu na účast v evropských volbách.

V návaznosti na zprávu o občanství EU za rok 2010 Komise pokračovala v dialogu s dotčenými členskými státy a snažila se zajistit, aby se občané EU, kteří pobývají v jiném než vlastním členském státě, mohli v souladu s právními předpisy EU účastnit evropských voleb za stejných podmínek jako v jejich státě bydliště.

Na základě tohoto dialogu řada členských států změnila své právní předpisy nebo oznámila, že své právní předpisy za účelem zajištění souladu s požadavky stanovenými v právních předpisech EU změní³¹. Komise je s těmito členskými státy nadále v kontaktu a snaží se zajistit, aby byla volební práva občanů EU uplatňována v plném rozsahu v celé EU, a to případně i prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

5.2. Dodržování společných zásad evropských voleb

Při pořádání evropských voleb musí všechny členské státy dodržovat určité společné zásady: volby musí být svobodné a tajné a probíhat všeobecným a přímým hlasováním³². Tyto zásady stanovené v právních předpisech EU mimo jiné zakazují zveřejnit výsledky v jednom členském státě dříve, než se uzavřou volební místnosti ve všech členských státech. Cílem těchto zásad je zamezit tomu, aby byli voliči EU ovlivněni výsledky v členských státech, kde již hlasování skončilo, a zajistit tak hlavní prvek zásady svobodného hlasování.

Jak bylo oznámeno ve zprávě o občanství EU za rok 2010 (opatření č. 17), přijala Komise opatření, které v příštích evropských volbách zajistí dodržování této demokratické zásady po

³⁰ KOM(2010) 603 v konečném znění.

³¹ Kypr, Polsko a Rumunsko přijaly nové právní předpisy; Česká republika, Maďarsko, Litva, Slovensko a Slovinsko oznámily, že změny jejich právních předpisů vstoupí v platnost včas před evropskými volbami v roce 2014; Bulharsko a Malta přijaly v nedávné době nové právní předpisy, které jsou momentálně analyzovány; Estonsko a Lotyšsko poskytly k souladu svých právních předpisů s právními předpisy EU uspokojivé vysvětlení.

³² Společné zásady jsou stanoveny v aktu z roku 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, který je připojen k rozhodnutí 76/787/ESUO, EHS, Euratom ze dne 20. září 1976 a který byl naposledy pozměněn rozhodnutím Rady 2002/772/ES, Euratom (Úř. věst. L 283, 21.10.2002, s. 1).

celé EU. Členské státy v návaznosti na to přijaly nezbytná opatření k odstranění zjištěných problémů³³.

Při evropských volbách v roce 2014 bude Komise uplatňování daných opatření pozorně sledovat, aby se ujistila, že jsou opatření přiměřená a že úřední vyhlášení volebních výsledků probíhá plně v souladu s touto základní demokratickou zásadou.

5.3. Udělení výjimky podle čl. 22 odst. 2 SFEU

V čl. 22 odst. 2 SFEU se stanoví, že občan EU mající bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen v evropských volbách v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Tam, kde je to odůvodněno zvláštní situací členského státu, může být rovněž stanovena výjimka.

Tuto výjimku definuje čl. 14 odst. 1 směrnice 93/109/ES. Umožňuje, aby členské státy po voličích i kandidátech požadovaly splnění minimální doby pobytu, jestliže poměr státních příslušníků jiných členských států, kteří zde mají bydliště a kteří dosáhli věku pro právo volit, přesahuje 20 % všech oprávněných voličů.

Jediným členským státem, který má na tuto výjimku nárok, je Lucembursko. To tuto výjimku využilo v minulých volbách, kdy právo volit a být volen omezilo na státní příslušníky jiných členských států EU, kteří mají v Lucembursku úřední pobyt a kteří zde pobývali alespoň dva roky před zápisem do seznamu voličů v případě voličů a alespoň pět let v případě kandidátů.

Podle informací, které Lucembursko Komisi poskytlo dne 31. srpna 2012, je celkový počet občanů EU, kteří dosáhli věku pro právo volit a kteří mají bydliště v Lucembursku, 383 485, přičemž počet státních příslušníků jiného členského státu EU, kteří dosáhli věkové hranice pro účast ve volbách a kteří zde pobývají, činí 151 126. Z toho vyplývá, že poměr státních příslušníků z jiných členských států činí 39,41 %, tedy nad hranicí 20 %. Je tedy zřejmé, že okolnosti odůvodňující výjimku podle čl. 22 odst. 2 SFEU stále platí.

6. PODPORA ÚČASTI KANDIDÁTŮ Z JINÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU V EVROPSKÝCH VOLBÁCH: ZMĚNA SMĚRNICE 93/109/ES

Mezi různými důvody nízké volební účasti v evropských volbách uvádí zpráva Komise o evropských volbách v roce 2009 skutečnost, že právo být volen ve volbách využívá pouze malý počet občanů EU s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky. V roce 2009 takto kandidovalo pouze 81 občanů EU.

Komise konstatovala, že občané EU, kteří chtějí v evropských volbách kandidovat v členském státě, do které se přestěhovali, jsou vystaveni drahým a náročným administrativním postupům. V zprávě o občanství EU za rok 2010 oznámila, že má v úmyslu obnovit jednání o změně směrnice 93/109/ES s cílem zjednodušit stávající postupy, které musí kandidující občané EU postoupit, při zachování legitimacy evropských voleb.

V návaznosti na jednání, která Komise obnovila, přijala Rada dne 20. prosince 2012 směrnici 2013/1/EU³⁴, kterou se mění směrnice 93/109/ES a která mimo jiné stanoví, že kandidáti již nemusí předkládat potvrzení dokládající, že ve svém členské státě původu nejsou zbaveni práva být volen. Místo toho budou za tímto účelem činit formální prohlášení, které ověří volební orgány v členském státě bydliště. Tento zjednodušený postup bude použit v evropských volbách v roce 2014.

³³ Nizozemsko vydalo v tomto ohledu pokyny určené městským orgánům.

³⁴ Úř. věst. L 26, 26.1.2013, s. 28.

7. ZÁVĚR

Tento rok – rok 2013 – je Evropským rokem občanů. Připomíná 20. výročí zavedení občanství EU Maastrichtskou smlouvou. Po Evropě probíhá na úrovni Unie, na vnitrostátní, regionální a místní úrovni celá řada akcí, konferencí a veřejných diskusí. Cílem těchto akcí je zvýšit povědomí občanů EU o jejich právech podle předpisů EU, včetně práva podílet se na demokratickém životě Unie, a podpořit jejich aktivní zapojení do občanských fór o politikách a otázkách EU.

Evropský rok občanů je nejenom příhodným okamžikem vyslechnout si, co evropské občany trápí, ale též je více informovat o tom, jaký mají politiky EU ve skutečnosti dopad na jejich životy, zdůraznit význam jejich podílu na utváření EU a zapojit je do politických debat o evropských otázkách. Evropský rok občanů je pro občany Unie příležitostí, jak se nechat slyšet. Hlavní událostí v tomto ohledu jsou volby do Evropského parlamentu.

S ohledem na evropské volby v roce 2014 se Komise domnívá, že by:

- voliči měli být před volbami do Evropského parlamentu a v jejich průběhu informováni o přidružení vnitrostátních stran k evropským politickým stranám;
- se členské státy měly dohodnout na společném dni pro volby do Evropského parlamentu a volební místnosti by měly být uzavřeny ve stejnou dobu;
- každá evropská politická strana měla nominovat svého kandidáta na předsedu Evropské komise;
- vnitrostátní politické strany měly zajistit, aby jejich mediální vystoupení související s volbami do Evropského parlamentu sloužila také k poskytnutí informací občanům o kandidátovi na funkci předsedy Evropské komise, kterého podporují, jakož i informací o jeho programu.

Komise věří, že tato praktická evoluční, avšak nikoli revoluční doporučení, mohou být použita ještě před volbami do Evropského parlamentu v roce 2014. Pomohou vyvolat evropskou debatu a vytvořit evropský veřejný prostor. Díky nim se téma Evropy dostane do centra vnitrostátních debat v rámci celé EU. Tím vznikne platforma pro další kroky k evropské integraci.